

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 20. De iis excusant ab executione voti emissi,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

Quibus ita premiffis. Primum documentum fit, in quo Doctores consentire Suarez, num. quinto notat, iudicantem probabiliter se non emisisse votum, etiam si rationes forte habeat, quæ probabiliter suadeant oppositum, non teneri ad illius executionem. Ratio est, quia cum probabilitas est in utramque partem: licitum est homini, quam maluerit sequi: prout docuimus in præced. libro 13, num. 86.

Secundum est. Iudicantem probabiliter se votum emisisse: nec habentem in oppositum probabiles rationes, sed solum coniecturas insufficientes ad prudens iudicium, teneri ad illius executionem. Ratio est, quia probabilitas facit certitudinem moralem, quando non est alia similis in contrarium. Nec obstat: quod ea sit cum formidine; siue maiore siue minore: quia humanae res non ferunt evidentiam cognitionis quæ careat formidine.

Tertium est. Eum qui dubio negatio dubius est, non posse contrauenire voto suo, antequam diligentiam adhibuerit ad tollendum id ipsum dubium per veritatis investigationem. Ratio est, quia magna temeritate alioqui exponeret se evidenti periculo committendi peccatum mortale, quale est violatio voti. Quod si non suppetat potestas inquirendi, iudicandum erit iuxta sequens documentum, cum quis diligentiam adhibuit quam potuit.

Quartum igitur est: Eum qui eodem dubio negatio dubius est, si post moralem diligentiam adhibitam maneat dubius de voto à se emisso, nec possit probabile iudicium ferre quod emisisset illud; non teneri ad executionem illius. Hoc probatur: quia ex regula 65, iuris in 6. In pari delicto & causa, melior sit conditio possidentis. Tali dubio autem dubitans, existimare potest se libertatem suæ voluntatis possidere, quamdiu scire nequit se habere eam vinculo adstrictam. Sic Sotus in lib. 7. De iust. & iure q. 3. art. 2. ait: quando fuerit incertum an impubes rationis vsu iam haberet cum vouit, iudicandum esse non obligari ad voti obseruationem, vt nec obligatur ecclesiastico præcepto de vsurpandis pœnitentiæ & Eucharistiæ sacramentis, dato in cap. Omnis vtriusque sexus De pœnit. & remissione. Rationes contrarias cum solutionibus habet Suarez in citato cap. 5.

De excusatione ab eadem executione, ratione materiae.

SECTIO II.

277. **E**Xcusatio ab executione voti, ratione materiae tunc contingit, cum hæc talis est, quæ si interuenisset quædam votum fiebat, impediuisset ne ipsum valide fieret, quæ admodum notat Caiet. in verbo Votum cap. 4. & est doctrina D. Thomæ in 4. distinct. 38. quæst. 1. art. 3. quæst. 2. ad 1. quam sequuntur Angelus in verbo Votum 3. in principio. Syluest. eodem verbo 2. quæst. 1. Supplementum Gabrielis in 4. distinct. 38. quæst. 1. lit. F. col. 3. Ex qua iidem bene inferunt: quod si materia voti facta sit impossibilis, aut illicita, aut impeditiua melioris boni, aut reddita indifferens, executio voti sic impediatur, vt ab ea qui vouit excusetur: quoniam, vt ante in cap. 18. habitum est, votum à principio de talibus valide fieri non potuit.

Inde autem multa deducuntur. Ac primo, quod si Rex voueat monasterium edificare, & interea à regno expellatur, ita vt sumptus in eam rem necessarios facere sit ei impossibile, ipse à voti sui executione legitime excusetur: quemadmodum expressit Caiet. in memorato cap. 4. Similiterque dici vniuersè potest de omni alio, cui ob superuenientem paupertatē impossibile est eleemosynam quæ vouit, facere, ex Palud. in 4. distinct. 38. quæst. 3. art. 4. conclus. 2. & D. Anton. 2. par. tit. 11. cap. 2. §. 4. Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 39. Obiter autem aduerte, quod interdum actus qui constituitur materia voti, possit executioni mandari secundum suam substantiam, non tamen secundum circumstantiam, quæ intentione vouentis sit ei adiecta tanquam necessaria ad obligationem voti: quia scilicet vouens non habuit animum se obligandi siue ea. In quo casu contingit etiam excusatio ab executione voti: quia circumstantia in eo appositæ, rationem habet conditionis suspendentis obligationem. Addita vero tanquam pura circumstantia, nihil tale efficeret: quia tunc haberet tan-

tum modum accessorij, quo cessante non est necessarium principale cessare: vt nec sublato accidente tollitur substantia.

Deducitur secundo paratione: quod si quis vouit ieiunare singulis sextis feriis, & postea sic debilitetur viribus, vt tale ieiunium sit ei illicitum propter notabile detrimentum quod adferret ipsius sanitati (nimirum tanquam habens rationem afflictionis vrgentis in homicidium; ex Soto in 7. De iust. & iure quæst. 1. art. 3. in fine) is legitime excusetur à talis voti obseruatione, quemadmodum expressit quoque ibid. Caiet. & tener Angelus in verbo Votum 3. in principio. Qui nihilominus vult, quod si possit Superior adiri, autoritas ipsius exposci debeat: iuxta doctrinam D. Thomæ 2. 2. quæst. 88. art. 2. ad 3. vbi non obscure significat, quod si quis magnum & manifestum grauumen sentiat ex eiusmodi voti obseruatione, debeat si possit recurrere ad Superiorem. Quod aduerte intelligendum quoad casum, in quo adhuc est dubium nec apertum an per superuenientem infirmitatem ieiunium ipsum reddatur illicitum. Tunc enim, cum homo in iis quæ ad ipsum pertinent, facile fallatur, contentaneum est ad auctoritatem Superioris recurrere. Quoad casum vero in quo materia vitium fuerit manifestum, nihil tale necessarium est, ex eiusdem D. Thomæ in seq. art. 10. & ceterorum post ipsum communi sententia, quemadmodum habet Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 76.

Iam quod prætextu difficultatis quæ in ieiunio sentitur, ei qui illud vouit, non liceat tale votum infringere propria auctoritate, existimandum est: iuxta illud quod notatur in supplemento Gabrielis columna tertia ante memorata: nimirum impossibilitatem, non autem difficultatem præstationis, tollere obligationem præstandi quod voto promissum est; prout confirmari potest argumento cap. Quod super his. De voto. Nam ratio eius quod ibi definitur de obligatione redimendi votum, quod propter impedimentum aliquod perpetuum nequit vniuersè impleri: non alia esse videtur, quam quod licet impossibilitas implendi tollat absolute voti obligationem, difficultas tamen non tollat. Atque hinc est ex Soto in 7. De iust. & iure quæst. 2. art. 1. in materia tertii argumenti: quod etiam si emisso voto aliquod difficultatis experiaris, quam si prænouisses non vouisses, non ideo tamen liber sis à voti tui obligatione: sed illud executioni mandare debeas.

Deducitur tertio, quod habet Caiet. in memorato cap. 4. quod si quis post votum Ierosolymitanum vult ingredi religionem, possit ea ratione voti executionem omittere: quia illud alioqui esset impeditiuum melioris boni. Idem quoque habet Armilla in verbo Votum num. 10. & satis confirmatur ex cap. Scripturæ De voto.

Deducitur denique, quod adhuc ibid. Caiet. habet, & 2. 2. quæst. 88. art. 2. versus Circa indifferentia: quod si quis vouisset non transire per aliquem vicum, quoniam est ibi mulier à qua attraheretur ad illicita: eadem muliere mortua, posse illac transire: quia talis voti materia, ex moraliter bona, effecta est indifferens: & ideo votum ipsum non ligat amplius. Id quod notant Sotus lib. 7. De iust. & iure quæst. 1. art. 3. dub. 2. post 5. conclusionem, & Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 28.

Dubitari autem potest circa impedimentum impossibilitatis superuenientis. An ipsum absolute, & ad omne tempus excuset. De qua re statuit Paludanus in 4. distinct. 38. quæst. 3. art. 4. conclus. 2. & cum eo supplementum Gabrielis in memorata litera F. col. 2. quod quando non est spes, vt per naturam possibilitatis redeat, vouens liberetur ex voto: quando autem est spes, is excusetur ad tempus, sed non liberetur à toto. Vnde illi inferunt, eum qui ob paupertatem impeditur ab executione voti sui, si ad pinguiorem fortunam perueniat, teneri pro sua possibilitate, siue quoad partem, siue quoad totum executioni mandare, illud quod vouit. Id ipsum significat Caiet. in eodem cap. 4. Inquiens, quod si impossibilitas superueniat toti materiae promissæ, vouens non teneatur ad votum durante impossibilitate. Eademque est D. Anton. sententia 3. parte tit. 11. cap. 2. §. 4. & Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 39. dicentis eum qui redit ad pinguiorem fortunam, vel sa-

nitati

nitari restituitur, totum quod vouit, vel partem eius quam potest, teneri implere.

281. Quod vero tunc temporis non sit obligatio ad votum illud, cuius executio reddita est impossibilis, commutandum in aliquid aliud possibile, notat Sylu. in verbo Votum 2. quæst. 6. Et confirmat per illud, quod supra relatatum est ex D. Thoma: nempe impedimentum, quod ab initio reddidisset votum inualidum, postea superueniens, tollere obligationem illud implendi. Vnde patet nihil esse opus commutatione ad satisfaciendum ei. Capitulum autem Quod super his, De voto: ubi ob impedimentum superueniens fit voti commutatio: Syluester ipse intelligendum esse ait, non de impedimento impossibilitatis, sed difficultatis: quam antea notauimus non tollere voti obligationem.

Ad hæc sicut superueniente possibilitate implendi partem voti, vouens tenetur, prout dictum est, illam exequi, ita etiam superueniente impossibilitate implendi, non quidem totam voti materiam, sed tantum illius partem, executio solum est ab executione eius partis, quam impossibilitas impedit. Id quod locis citatis obseruant D. Anton. Syluest. Caiet. & Nauarr. Et probatur: quia, ex recepto axioma, quæ ratio est totius ad totum, eadem est partis ad partem. Exemplum datur in hac re de femina quæ habens votum simplex castitatis, contrahit matrimonium: quo iam consummato nequit quidem integre castitatem seruare, cum debitum coniugale reddere teneatur: potest tamen seruare aliqua ex parte: nempe non petendo debitum; quod ei liberum est, non obstante matrimonio. De qua re alias cum de matrimonio.

282. De difficultate autem illa quæ hic moueri potest, An femina quæ virginitatem vouit postquam semel corrupta est obligetur deinceps ex vi voti, à Venere abstinere: quid tenendum sit, explicatur distinctione. Si enim vouendo intendit solum à prima Venere abstinere (quia solummodo volebat carnis integritatē custodire) dubium non est, quin postquam semel est corrupta, votum ipsius cesset absolute; ideoque ipsa si velit, possit & contrahere matrimonium: & reddere atque petere debitum si contrahat, prout docent Caiet. 2. 2. quæst. 88. art. 3. col. penultima in principio, & Nauarr. in Enchir. cap. 12. num. 43. Si vero intendit absolute virginitatem vouere, cum tale votum sit simpliciter negatiuum, pura de non cognoscendo virum, etiamsi violata sit: atque adeo virginitate amissa, votum fregerit, eaque de causa sit illi agenda penitentia: adhuc tamen tenetur ad votum ipsum deinceps seruandum, prout ei possibile est: videlicet abstinendo ab omni vñ rei Venereæ. Ita docent Caiet. Nauarr. & Sotus in iisdem locis: estque sententia D. Thome in citato artic. 3. ad 2. & supplementi Gabrielis in eadem columna 2.

283. Adhuc superest dubium circa impedimentum impossibilitatis An is qui nequit votum suum per se implere, teneatur implere per alium. Ad quod respondent Syluest. in verbo Votum 2. quæst. 10. Rosella in eodem verbo §. 13. Supplementum Gabrielis in prædicta quæst. lit. L. col. 2. itemq; D. Anton. & Angelus quos refert & sequitur Nauarr. in Enchir. cap. 12. num. 55. respondent non teneri regulariter. Et rationem reddunt: quia omne votum intelligitur fieri sub conditione, saltem tacita, si mihi possibile fuerit. Additum vero est regulariter propter duos casus ab iisdem authoribus memoratos, in quibus ea resolutio non procedit. Prior est, quando votum tacite saltem, ad tale quid extenditur: vt ipsum meliori modo quo potest impleatur, si impedimentum superueniat impossibilitatis, taliter ipsum implendi, qualiter emissum est. Exemplum illi adferunt ex Innocen. ad cap. Scriptura, De voto, quod est: Si quis voueat perfectionem ad Terram sanctam pro subsidio impendendo aduersus religionis hostes, & superueniat impedimentum perpetuum talis perfectionis: is inde non fit omnino liber, sed tenetur per alium, ac meliori quo potest modo id ipsum subsidium impendere.

Posterior casus est, cum quis vouet aliquid quod certus est se nullatenus per seipsum posse executioni mandare:

tunc enim tenetur per alium implere, ne votum sit derisorium. Ita post Panorm. ad cap. licet, De voto, habent Syluest. Rosella, & Nauarr. locis citatis. Refutantes eos, qui addunt casum quo quis fuerit in mora implendi votum: si quidem neglexerit illud implere quando poterat, vel sua culpa effectus sit impotens ad illud implendum. Namque ad nihil aliud quam ad agendam de sua culpa penitentiam inde tenetur: cum impossibilitas superueniens ex se vim habeat excusandi ab executione voti: quandoquidem ex regula sexta iuris in 6. nemo potest ad impossibile obligari. Si tamen votum fuerit reale, hæres illius qui vouit, tenetur supplere omissionem voti adimpletionem: sicut & soluere cætera debita ipsius, vt in præced. cap. 2. diuisione penult. iam habitum ex Palud. & aliis.

De excusatione ab ipsa voti executione, ratione intentionis vouentis.

SECTIO III.

284. Notat Caiet. in verbo Votum cap. 4. ex intentione vouentis, quando ea fuerit certa, vota recipere posse quæcumque impedimenta, excusatione sive ab executione. Ratio est: quia votum non extenditur ultra limites quos voluntas vouentis præscripserit: vnde fit vt ad illud præcise obliget, ad quod vouens intendit se obligare. Id quod satis indicant verba illa Deut. 23. Facies sicut promitti Domino Deo tuo: & propria voluntate & ore tuo loquutus es. Ratio vero est, quod votum sit quædam lex priuata quam sibi ipsi sua sponte vouens imponit: & ideo talem ac tantam obligationem inducit, qualem ac quantum sibi imponere, ipse intendit. Commune est enim omni lege eatenus obligate, quatenus legislator intendit. Quod si votum absolute emissum sit sine vlla intentione limitatione, oportet (vt ibid. addit Caiet.) casus occurrentes interpretari secundum sacros Canones, & veritatis doctrinam: atque adeo secundum exigentiam materię voti, considerata ipsius intrinseca natura, vel institutione Ecclesiastica, atque circumstantiis eadem materiam comitantibus aut consequentibus. Sic enim comparatum est, vt intentio vouentis, quæ principaliter fertur in voti materiam, accessorie feratur in eiusdem materię circumstantias, prout illam hæc sequuntur aut comitantur: siue ex natura rei, siue ex Ecclesiastica institutione, vt contingit in Ecclesiastico ieiunio, adeo vt eo ipso quod vouens eas non excludit, nec mutat speciali intentione, censetur implicite ipsas vouere.

285. Porro ex duobus hisce documentis, tanquam fundamentis positis. Inferitur primo eum, qui vouet sub aliqua conditione, non nisi eam secuto teneri ad executionem voti, quod sic intentione ipsius limitatum est. Hoc habent Palud. in 4. dist. 38. quæst. 3. artic. 2. concl. 1. Richard. eadem distinct. art. 7. q. 3. D. Anton. 2. part. tit. 11. cap. 2. §. 4. & satis indicat D. Thom. 2. 2. quæst. 88. artic. 3. ad 3. Patet autem aperte ex priore fundamento ante posito. Sed tamen (vt bene Richardus ibidem notat) si vouens malitiose impediat euentum conditionis, non erit immunis à peccato violationis voti, quam se velle satis ostendit eo facto. Adde ex Syluestro in verbo Votum 2. quæst. 2. quod vouens, etiam non extante conditione, teneatur votum suum implere ratione scandalis: si nimirum votum fuit publicum, & conditio fuit secreta, vel in corde retenta. Adde item ex eodem ibidem post D. Anton. loco citato: quod si votum factum fuerit sub pluribus conditionibus, nec vouens voluerit se obligare nisi omnibus illis extantibus: ipsum non ante teneri ad voti sui impletionem, quam omnes extent. Ratio patet ex eo quod ante habitum est, votum posse recipere quæcumque impedimenta ex vouentis intentione, quando ea fuerit certa. Sed si vouens sub pluribus conditionibus, nihil de dicta limitatione cogitauerit, aut an cogitauerit necne, discernere nequeat, tunc tutius esse votum adimplere. Imo (inquit Syluest.) id videtur necessarium. Pro quo facit, quod ex cap. Verum de conditionibus appositis, donatum interposita conditione, non possit postea à donatio reuocari. Vouens autem aliquid sub conditione, donat illud Deo sub conditione,

qua posita tenetur illud tradere. Nec enim obstat alias conditiones præter eam additas esse: quia inde non licet potius inferre, copulatiue esse voto appositam ad effectum continuandi suspensionem obligationis, donec omnes sint adimpleta: quam disiunctiue ad effectum terminandi in vnaquaque earum, suspensionem ipsam obligationis.

Cæterum quando ex verbis vouentis constiterit, conditiones esse ab ipso appositam copulatiue (vt cum vouit certam elemosinam si à Principe officium obtineat, & filius recuperet sanitatem) iudicari potest in dubio, tacitam intentionem ipsius fuisse non aliter obligare se voto suo, quam extantibus omnibus appositis conditionibus: præsertim si postea aduertat quod tunc nolisset alia ratione vouere. Ad hoc facit, quod ubi non constiterit de contraria intentione vouentis, is semper intelligi debeat intentionem habuisse faciendi illud quod declarauit verbis, ea accipiendi secundum propriam suam significationem: sique in hac ambigua sint, ea interpretando iuxta verbum commune personæ vouentis, aut suæ regionis: aut iuxta circumstantias alias, ex quarum obseruatione ferri solet potestque iudicium de intentione vouentis. Qua de re pluribus Suarez De relig. tract. 6. lib. 4. cap. 7. dicto 3.

286. Inferitur secundo, ex iisdem positis fundamentis, Eum qui voto adimplendo, definitum tempus sibi præscripsit, teneri si possit in eodem præcise, illud executioni mandare. Itemque eum qui vouendo voluit se ad statim exequendum obligare, teneri statim illud exequi, prout congruenter doctrinæ D. Thomæ 2. 2. quæst. 88. art. 3. ad 3. tradunt Sylu. in verbo *Votum* 2. quæst. 3. Sorus lib. 7. De iust. & iure q. 2. art. 1. circa 4. argumentum, ac Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 41. & 54. Et patet: quia tunc quoad id, certa est intentio vouentis. Quod si is qui vouit, vel nullatenus definiuit tempus voto implendo, vel æquit deprehendere ad quod tempus voluerit se obligare: tunc tempus executionis, seu in quo incipit obligatio exequendi voti, & ultra quod executionem ipsam differre peccatum est; æstimari debet iuxta conscientiam eiusdem vouentis: nimirum vt si conscientia ipsius dicat, quod per annum aut duos annos expectare non sit contra vinculum sui voti, is nõ censetur peccare existendo in mora, tardando reddere Deo tale votum, ex Caiet. in verbo *Votum* cap. 4. & ad prædictum D. Thomæ art. 3. in fine, & ex Nauar. in citato num. 41. Et certe tale votum sic esse pie interpretandum, ratio dicat: cum par sit credere, eam fuisse vouentis tacitam saltem intentionem: præsertim si probabiliter iudicet, quod nolisset tunc ad illud citius implendum obligare se sub mortali. Etenim pro regula generali habendum est ex Sylu. in verbo *votum* 2. q. 17. in fine: quod homo per votum non obligetur ultra illud quod actu cogitauit, aut quod si cogitasset, voluisset obligari: quia sicut iuramentum non extenditur ad nõ cogitata verosimiliter, ex cap. Quemadmodum De iureiurando: ita nec votum, cuius pars est, ac illius ratio.

287. Sed quæri potest, An si vouens nequeat ex conscientia suæ iudicio deprehendere rationabiliter, vtrum sit in mortali necne, teneatur statim votum adimplere. Ad quod respondendum videtur: quod si nequeat id ex circumstantiis per se intelligere, teneatur exposcere boni viri iudicium, illudque sequi, hoc est, statim votum adimplere, si ita ille definiat: sin contrarium statuatur, dilatio executionis probabiliter censetur licere. In definiendo autem vit ille bonus singulares conditiones personæ & materiæ pensare debet: & aduertere si votum sit intrandi religionem, ipsum de sua natura, non esse ad finem vsquo vitæ differendum: cum is qui illud emittit, intendat Deo in hac vita seruire; quod non præstaret si iamiam moriturus ingrediatur. Idemque iudicium est de cæteris, quibus aliquid vouetur quod in morte non potest satis impleri, ex Palud. in 4. dist. c. 38. quæst. 3. artic. 2. & Syluest. in verbo *Votum* 2. quæst. 5.

288. Inferitur tertio ex prædictis fundamentis: quid respondendum sit ad dubium, An qui voto præscripsit certum tempus, intra quod non impleuit illud, teneatur adhuc ad eiusdem obseruationem: v. g. vouit quis hoc anno ieiuna-

re certos dies, nec id impleuit; an liber sit, vel adhuc teneatur ad ieiunium. Respondendum est enim, quod si vouens illud præcise tempus sibi ad ieiunandum præscripserit ex deuotione, quã ad illud in Dei, vel alicuius Sancti reuerentiam habuit: transacto eo non teneatur alio tempore ieiunium omittum implere. Id quod annotat Caiet. in verbo *votum* in fine, Sorus lib. 7. de iust. & iure quæst. 2. art. 1. circa 4. argumentum. & Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 54. perinde scilicet ac ille qui in aliquo die Quatuor temporum aut Quadragesimæ, aut vigiliæ alicuius festi indictum ab Ecclesia ieiunium non seruat, alio die ieiunare non tenetur. At vero si vouens, tempus quidem implendi votum præscripsit sibi: non tamen ad illud, sicut in præced. casu, respiciendo principaliter: sed illud tanquã circumstantiam externam adiungendo materiæ voti; tunc eo transacto perleuerat obligatio implendi: vt cum quis vouet ieiunare tribus diebus alicuius mensis, si votum intra eundem mensē non impleat, eo transacto durat adhuc obligatio implendi. Cui obligationi cum primum poterit, tenetur satisfacere (quod etiam locis citatis habent Caiet. Sorus & Nauar.) perinde nempe, ac quando Confessor ieiunia certorum dierum de intentionem vouentis, teneatur Pœnitens, si ea tunc omiserit, eadem postea implere. Cæterum totum istud ex ante traditis fundamentis consequens est: quia in priore casu vouens intendit sibi aliquid imponere (v. g. ieiunium) tanquam onus certæ ac determinatæ diei; non autem in posteriore casu, vt patet per ea quæ ex Nauar. in præced. num. 235. reculimus.

Inferitur quarto ex iisdem propoſitis fundamentis, quod si quis vouit in vigilia sancti Laurentij v. g. non comedere panem: & adhuc postea vouerit nihil comedere præter panem diebus Veneris: si in talem diem vigilia illa incidat, neque vouens sit certus de sua intentione, is teneatur vtrumque votum obseruare, si potest sine periculo grauis infirmitatis: sin minus teneatur illud obseruare quod prius emisit, nisi posterius fuerit præstans. Veritatis enim doctrina (iuxta quam ex Caiet. prædictis interpretandum esse votum factum sine limitatione intentionis) tale quid exposcit: nempe, vt seruetur votum cum potest: atque vt posterius cum incompossibile fuerit priori, non teneatur nisi sit de meliori bono. Quam resolutionem habent D. Anton. 2. part. tit. 11. cap. 2. §. 10. & Syluest. in verbo *Votum* 2. quæst. 17.

289. Qui etiam in præced. 16. & ante ipsum D. Anon. in eodem §. 10. de voto ieiunandi in festo alicuius Sancti cum euenerit in Dominica, censet distinguendum: vt si vouentis intentio fuit, se per ieiunium affligere, teneatur tunc iuxta communem Ecclesiæ consuetudinem die Sabbati præuenire: si vero intentio fuit se ad deuotionem maiorem per ieiunium disponere, teneatur eodem die ipsum seruare: quoniam ea etiam ex parte est bonum opus concludens ad Dei gloriam. Quod si neutram intentionem habuerit, quia neuter eorum finium ei venit in mentem, debet vt in primo casu se consuetudini Ecclesiæ conformare: sin vtrumque intendit, debet idem seruare quod in secundo casu, propter eam dem rationem.

Quo pacto sit interpretandum votum eius qui sine exceptione vouit se numquam esurum carnes in 6. feria, si in eam incidat festum Natalis Domini, habetur aperte ex cap. fin. De obseruat. ieiuniorum: quod talis debeat tunc à carnibus abstinere, prout notat Palud. in 4. dist. 38. q. 3. art. 4. conclus. 4. Addens in sequenti quinta, eum qui vouit certa die vinum non bibere, si celebret debere ablu-tionem nõ aquam sed vinum sumere, quia id præceptum est Ecclesiæ, & non tantum permissio, sicut comedere carnes in die Natalis Domini.

Nonnulla alia notanda in serendo iudicio de excusatione à voti obseruatione.

SECTIO IV.

290. PRIMUM est, de quo Suarez in tract. 6. de relig. lib. 4. cap. 8. à num. 5. cum neque ex verbis neque ex vouentis intentione determinari potest quidnam sit, de quo votum emisit, liberum esse illi ex iis de quibus dubitatur probabili-

ter,

ter, eligere quod maluerit. Nec enim tunc tenebitur amplecti id quod fuerit rigorosius, quia non magis ad illud, quam ad aliud de quo perinde dubitat, obligatur. Hinc idem Suarez num. 6. statuit eum qui vouit, & æque est in veramque partem incertus, voueritne castitatem absolute, an cum determinatione si in aliqua religione admitte- retur, aut voueritne castitatem, non intendendo priuare se vlu matrimonij, sed solum obligare se ad abstinendum ab omni Venerea voluptate illicita: aut voueritne religio- nis ingressum ad eam probandam, an ad profitendum & perseuerandum perpetuo in ea. Statuit inquam in tali- bus, aliisque similibus vouenti liberum esse eligere par- tem minus onerosam, quando vtraque fuerit æque incer- ta. Qua tamen in re procedendum est maturo iudicio, ita nimirum vt diligentia adhibeatur, ad rei veritatem ex- plorandam: atq; verba quibus emissum est votum, ponderentur. Nam si ea ostendant votum esse factum de eo quod rigorosius est, quidquid dubitetur de intentione, qua prolata sunt, standum esse illis ob vehementem præ- sumptionem quam adferunt: nisi coniectura habeantur, quæ sufficiant ad iudicandum probabiliter, quod in- tentio vouentis non fuerit ad æquata ipsius verbis.

292. Secundum est, de quo Suarez in eodem cap. 8. num. 9. & 10. Quando in voto determinata rei qualitas aut quantitas nequit probabiliter sciri adhibita morali diligentia, ne- que adhibito prudentis arbitrio: neque ex verbis quibus emissum est votum, neque ex circumstantiis materiae de qua est emissum, neque ex intentione vouentis: determi- nationem eiusmodi relinquitur huius arbitrio, tanquam pos- sitam in ipsius potestate, perinde ac si quando vouit. At- que hinc est quod ille qui sine limitatione suæ intentionis vouit aliquid, quod potest tum maius, tum minus esse, sa- tisfaciat præstando illud quod est minus. Et ita ille qui vouit in elemosynam dare nummum aureum, cum non omnis talis nummus sit eiusdem valoris, sed alius plus va- leat, alius minus; neque ipse hunc neque illum intenderit determinare (adeo vt voti obligatio non cadat potius in vnum quam in alterum) potest quem velit dare, prout ex- pressit Armilla in verbo Votum numero 21. bene exci- piens, nisi in mente habuerit dare illud quod maius est: aut nisi minus tale sit, quod talem personam vouere Deo, ridiculum videat possit prudenti, nec bona sed mala fide in eo agi.

290. Pari modo ille qui vouit dare quotannis pauperibus vnam mensuram tritici, quæ in vlu, est diuersæ quantita- tis, nec constare potest quam determinauerit vouendo, potest eam quam velit dare, prout cum Hostien. tenet Angelus in verbo Votum 3. §. 22. & approbat Syluest. in eodem verbo 2. quæst. 15. quamuis iudicent melius esse, vt det eam quam tunc cogitabat, aut quam determinasset si cogitasset. Ad quod confirmandum illi inducunt textum capituli Ex parte De censibus: vbi eum non constaret, se- cundum quam mensuram debitum quoddam ex voto, præ- cise esset in obligatione: responderet illud posse secun- dum minorem mensuram exolui, cessante consuetudinis interpretatione. Qua de re Couar. ad cap. Iudicante De testamentis num. 4 & 5.

293. Tertium est, Quando in vouendo nihil determina- tum est de loco, in quo executioni mandaretur promissum, relinquitur in arbitrio vouentis determinationem il- lius, sicut & præcedentium, ob eandem que rationem. Et ita ei qui vouit ingredi aliquam religionem, liberum est ex monasterijs eligere quod velit dummodo in eo religio- se viuatur, professio que feruetur. Nam Doctorum con- sensus est, vt tangit Suarez in eod. cap. 8. num. 11. non satisfieri tali voto, si eligatur monasterium in quo nec religiose vi- uitur, nec professio seruatur. Et ratio est: quia sic non fa- ti sit tali voto, quoad ipsius substantiam: siquidem voue- re ingressum religionis; idem est ac obligare se Deo ad as- sumendum statum in quo religiose viuatur. Videri potest Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 45. & 46. Pariratione is qui vouit aliquas preces fundere, tenetur eligere locum in quo possit id facere cum attentione. Hæc enim est conditio, que intime includitur in actu precandi Deum: adeo vt preces illas fundens sine attentione, non satisfaciat voto,

vt nec satisfaceret Missam audiens sine attentione; si vo- uisset audire.

Quartum est Votum negatiuum, se qui in eo naturam præcepti negatiui, quod obliget ad semper & pro semper, eo tempore pro quo emissum est; nisi; addita sit aliqua li- mitatio intentione vouentis. Sic igitur ille qui vouit nun- quam bibere vinum, quoties bibit peccat tanquam voti transgressor: qui vero vouit certo tantum tempore non bibere, toties peccat quoties intra idem tempus biberit, nisi detur iusta excofatio. Votum autem affirmatiuum, sic obligare vt perinde peccetur diu differendo illius execu- tionem, ac eam omitendo, prout iam docuimus in præ- ced. num. 232. additis in num. 233. tribus casibus, in quibus talis dilatio excofatur a peccato. Vide etiam dicta in hoc ipso cap. num. 286.

294. Quintum est, finem voti non cadere sub votum, vt nec finis præcepti cadit sub præceptum (nisi forte expresse vo- uentis intentio fuerit obligare se ad votum ex certo bono sine seruandum) neque enim is qui elemosynam dare vouit eo fine, vt satisfaceret pro suis peccatis: vel vouit ieiunium eo fine vt castigaret corpus, censetur violasse votum, si ipsum executioni mandet quidem, non tamén illo ipso fine quo vouit. Ratio est, quia non eo ipso, quod quis aliquo fine motus est ad aliquid vouendum, censendus est vouisse, id ipsum promissum suum exequi ex eo- dem fine. Quare ad id non obligatur. Ad eius conse- quentia confirmationem facit: quod interdum datur vo- tum obligatorium, quod non potest impleri eo fine, quo factum est, cum is forte sit malus, ideoque ex eo agi non debeat.

Postremum est: modum actionis non cadere sub vo- tum de ea factum: vt nec sub præceptum de ea datum, nisi is pertineat ad eiusdem substantiam, sicut attentio perti- net ad substantiam orationis: vel nisi vouens directe in- tendat illum includere in voti obligatione. Ratio est quæ habet Suarez in eodem cap. 8. num. 15. quia votum obligat tantum ad id quod formaliter aut virtute per ipsum pro- mittitur. Modus autem actionis non promittitur per vo- tum, nisi is vel in actione ipsa includatur, vel vouentis in- tentione, directe adiungatur materia tanquam pars. Qua- re extra hosce duos casus, modus actionis quæ vouetur, non cadit sub votum ipsam: ita vt arbitrio vouentis relin- quatur secundum eum agere vel nõ agere, ad voti imple- tionem. Et ita qui vouit dare elemosynam, etiam si nec ex charitate, nec ex habitu liberalitatis eam det, sed ex va- na gloria non censetur voti reus: nec etiam qui vouit iei- unium licet alias intemperate comedat, voto satisfacit, si sumat tantum vnam in die refectionem circa meridiem, nec vtatur cibis vitiatis (quas conditiones ieiunium in sua substantia includit ex Ecclesia consuetudine) quia seruat totum quod spectat ad voti substantiam.

CAPVT XXI.

De irritatione voti.

SVMMARIVM.

- 295 Quid sit irritatio voti, & quorum sit potestas irritandi.
- 296 Superiores quorum est talis potestas non possunt irritare vota ab inferioribus facta de iis quorum ipsi habent liberam dis- positionem.
- 297 Vota que irritari possunt, tenent donec irritentur.
- 298 De eo quod vota inferiorum intelligenda sint cum conditio- ne, si Superior voluerit, peccentur.
- 299 Diuersa vis illarum conditionum: si Superior voluerit: & si Superior non veniat.
- 300 Quatenus valeant vota a Religioso facta de sibi prohibitis.
- 301 De aliis inferioribus idem esse dicendum ac de Religioso: & quid de Episcopo.
- 302 Irritatio voti facta sine causa ab ha: ente legitimam potesta- tem, tollit illius obligationem.
- 303 Ea censeri potest peccatum veniale in irritante, non tamen in illo qui ea vitatur.
- 304 Eisi peccet Superior sine iusta causa irritando votum subditi, in quibus antea consensit, valida tamen est irritatio.